

Ko Latvijas Zinātnes padome ir paveikusi 2020. gadā?

Publicēts pirms vairāk nekā 4 gadiem

Publicēts: 25.01.2021.

Latvijas Zinātnes padome

Ko Latvijas Zinātnes padome ir paveikusi 2020. gadā?

Sākoties jaunajam gadam, Latvijas Zinātnes padome (LZP) ir apkopojusi paveikto iepriekšējā gadā. LZP direktore prof. Gita Rēvalde uzsver, ka "Pagājušais gads Latvijas Zinātnes padomei bija intensīvs apjomīga zinātnei papildus piešķirtā finansējuma no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem dēļ, ko bija nepieciešams konkursa kārtībā sadalīt. Otrs izaicinājums bija reorganizācija, pārņemot jaunus pienākumus no Studiju un zinātnes administrācijas. Daudz darba, lai sagatavotu visus nepieciešamos dokumentus iestādes darbībai, bet pozitīvi, ka esam nolēmuši ieviest kvalitātes vadības sistēmu atbilstoši ISO 9001:2015 standarta prasībām."

Pagājušajā 2020. gadā LZP administrēja divas valsts budžeta programmas – fundamentālo un lietišķo pētījumu programmu un tās projektus (FLPP) un valsts pētījumu programmas (VPP) un to projektus, sadarbībā ar vairākām ministrijām. FLPP ir uz zinātnisko izcilību vērsta zinātnes finansēšanas programma, kuras mērķis ir radīt jaunas zināšanas un tehnoloģiskās atziņas visās zinātņu nozaru grupās. VPP ir zinātnes paliginstruments, kas darbojas ar mērķi palīdzēt valstij identificēt un pētīt Latvijas ilgtspējai un attīstībai nozīmīgākos jautājumus, kuru risināšanai nepieciešams fokusēt Latvijas zinātnisko institūciju darbu.

Pagājušajā 2020. gadā LZP organizēja divus FLPP [projektu](#) atklātos konkursus, no tiem vienu – ārkārtas – īsā laikā no septembra līdz novembrim par kopsummā 10 741 623 eiro, saņemot 348 projektu iesniegumus, zinātniskajā ekspertīzē mēneša laikā izvērtējot 342 projektu iesniegumus. Finansēti 107 projekti jeb 31 % no kopējā pieteikumu skaita.

LZP kā zinātniskās ekspertīzes centrs organizē ekspertīzi arī zinātnes projektiem, kas iesniegti starptautisko sadarbības programmu ietvaros. LZP 2020. gada rudenī nodrošināja zinātnisko ekspertīzi Valsts izglītības attīstības aģentūras organizētajiem diviem bilaterālajiem un trilaterālajam starptautiskās sadarbības konkursiem:

Latvijas un Baltkrievijas Republikas programmas 22 projektu pieteikumiem;

Latvijas un Ukrainas sadarbības programmas zinātnes un tehnoloģiju jomā 66 projektu pieteikumiem;

Latvijas, Lietuvas, Ķīnas rīkotajā 2020. gada konkursā iesniegtajiem projektu pieteikumiem – kopā 14.

Lai pārliecinātos, ka zinātniskie projekti tiek īstenoti kvalitatīvi un atbilstoši projekta mērķim, LZP organizē projektu īstenošanas vidusposma ekspertīzi. 2020. gadā veikta zinātniskā ekspertīze 61 FLPP projektam, kas aizsākti 2018. gadā, un sagatavots ziņojums par projektu zinātnisko lietderību īstenošanas vidusposmā.

Kopumā 2020. gadā LZP nodrošināja zinātniskās ekspertīzes 16 projektu konkursiem, kas ir piecreiz vairāk kā 2019. gadā. Zinātniskā ekspertīze tiek nodrošināta, iesaistot augsta līmeņa ārzemju ekspertus un piemērojot starptautiski atzītus vērtēšanas principus un metodoloģiju.

Būtisks LZP darbības virziens ir [valsts pētījumu programmu](#) (VPP) administrēšana. VPP ir nozaru ministriju rosināts valsts budžeta finansēts pētniecības mehānisms, kura mērķis ir palīdzēt valstij identificēt un pētīt Latvijas ilgtspējai un attīstībai nozīmīgākos jautājumus, kuru risināšanai nepieciešams apvienot vairāku Latvijas zinātnisko institūciju darbu. 2020. gadā LZP nodrošināja 9 VPP zinātnisko izvērtēšanu un īstenošanu:

VPP ["Humanitāro zinātņu digitālie resursi"](#), kuru finansē Izglītības un zinātnes ministrija;

VPP ["Augstas enerģijas fizika un paātrinātāju tehnoloģijas"](#), kuru finansē Izglītības un zinātnes ministrija;

VPP ["Latvijas kultūra – resurss valsts attīstībai"](#), kuru finansē Kultūras ministrija;

VPP ["Ēnu ekonomikas mazināšana valsts ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai"](#), kuru finansē Finanšu ministrija;

VPP ["Ilgtspējīga teritorijas attīstība un racionāla zemes resursu izmantošana"](#), kuru finansē Vides, aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija;

VPP ["Covid-19 seku mazināšanai"](#) (gan projektu pieteikumu ekspertīze, gan noslēguma progresa ekspertīze decembrī), kuru finansē no ārkārtas līdzekļiem un līdzatbildīgas ir Izglītības un zinātnes ministrija kopā ar Veselības ministriju;

VPP ["Latviešu valoda"](#) (vidusposma ekspertīze), kuru finansē Izglītības un zinātnes ministrija;

VPP ["Enerģētika"](#) (vidusposma ekspertīze); kuru finansē Ekonomikas ministrija;

VPP ["Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai"](#) (vidusposma ekspertīze), kuru finansē Izglītības un zinātnes ministrija.

Piešķirtas eksperta tiesības 452 zinātniekiem.

Trešais nozīmīgais darbības virziens ir LZP [ekspertu komisiju](#) darba nodrošināšana un LZP [ekspertu tiesību piešķiršana](#). LZP nodrošina sešu ekspertu komisiju darbu ar 62 ekspertiem, kā arī izveidojusi [Konsultatīvo padomi](#). 2020. gadā ir saņemti 683 LZP ekspertu pieteikumi, no tiem 299 otrajā pusgadā. Eksperta tiesības piešķirtas 452 zinātniekiem.

LZP izskata un gatavo atzinumus arī par akreditācijai iesniegtajām doktora studiju programmām un par Ministru kabineta noteikumu projektiem vai plānošanas dokumentiem – 2020. gadā sniegti atzinumi par 14 doktora studiju programmām, 12 noteikumu projektiem un plānošanas dokumentiem.

Projektu administrēšana un uzraudzība

2020. gada 1. jūlijā LZP tika reorganizēta, tai pievienojot daļu no Studiju un zinātnes administrācijas un piešķirot IZM pārraudzībā esošas tiešas pārvaldes iestādes statusu. Pēc reorganizācijas LZP veic projektiem piešķirto valsts budžeta līdzekļu administrēšanu, uzraudzību un kontroli:

LZP pēdējos piecos mēnešos noslēgti 149 līgumi ar projektu īstenotājiem un 13 līgumi par VPP īstenošanu.

LZP nodrošināja projektu rezultātu monitoringu, administratīvu un finansiālu uzraudzību 340 projektiem; veiktas kopā 45 pārbaudes pie projektu īstenotājiem.

LZP regulāri piedalījās atbildīgo ministriju vadītās VPP īstenošanas un uzraudzības komisiju (turpmāk – komisijas) sēdēs un veica komisiju sekretariāta funkcijas. Otrajā pusgadā LZP organizēja un protokolēja 22 komisiju sēdes, gatavojot visu nepieciešamo dokumentāciju un lēmumus.

Sabiedrības informēšana

Nozīmīga darba daļa ir sabiedrības informēšana. Novembrī LZP ir izveidota jauna mājas lapa lzp.gov.lv un izstrādāta stratēģija 2021. – 2023. gadam. Sociālajos tīklos pieejami konti ([Twitter](#), [Facebook](#), [LinkedIn](#), kā arī [Youtube](#) un [Flickr](#)). Regulāri tiek izsūtīta ziņu lapa, veidota aplāde jeb podkāsts [“Zinātnes zīmes”](#) sadarbībā ar LZP ekspertu komisijām. Regulāri tiek publicēti pārskati. 2020. gada laikā LZP ir publicējusi 11 pārskatus, vērtējot organizēto konkursu rezultātus.

LZP sadarbojas ar ieinteresētajām pusēm – Centrālo finanšu līgumu aģentūru, Latvijas Zinātņu akadēmiju, Latvijas Zinātnieku savienību, Latvijas Jauno zinātnieku apvienību, Latvijas investīciju attīstības aģentūru un zinātniskajām institūcijām.

LZP organizēja divas VPP konferences [“Enerģētika”](#) un [“Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai”](#) (sadarbībā ar IZM) un vairāk kā 11 dažādus vebinārus un seminārus.

Vienlaikus LZP piedalās starptautiskos sadarbības tīklos un pati īsteno Eiropas Savienības ietvarprogrammas Apvārsnis 2020 projektus.

LZP darbības mērķis ir īstenot valsts zinātnes un tehnoloģiju attīstības politiku, nodrošinot normatīvajos aktos deleģētos pienākumus, kā arī nākotnē Eiropas Savienības struktūrfondu un citu ārvalstu finansēto zinātnisko pētījumu programmu un projektu ieviešanu un tiem piešķirto finanšu līdzekļu administrēšanu, kā arī zinātnisko projektu īstenošanas monitoringu un analītikā balstītu rīcībpolitikas lēmumu pieņemšanu.

Aicinām iepazīties ar Latvijas Zinātnes padomes 2020. gada publisko pārskatu šeit.

<https://www.lzp.gov.lv/lv/jaunums/ko-latvijas-zinatnes-padome-ir-paveikusi-2020-gada>